

מסורת הש"ס

(א) מגילה כג: [ולעיל ד:]; (ב) [ויחא מג: וש"י]; (ג) [מגילה כג:]; (ד) [מיר לא:]; (ה) [גיטין לג:]; (ו) [ב"מ ק: גיטין לג: שבועות מג:]; (ז) [שבועות מג:]; (ח) [לקמן נד:]; (ט) [גיטין לג:]; (י) [ב"מ כ"ג:]; (יא) [דף לג: ד"ה הא מני:]; (יב) [וע"פ חוס' מגילה כג: ד"ה ואלס:];

הגהות מהר"ב רנשבורג

א נ"ג מה"מ אמר שמואל עשרה כהנים. ע"י ערביין דף יט ע"ב חוס' ד"ה או דילמא כו':

מוסף רש"י

נותן דמיו. מנה שאול נמכר בשוק (שרכין ע"ד) אדם יודע שאין ערך לכלי. לנפשות מתי (שם). עשרה כהנים כתובין בפרשה. הקדשות. שלשה צעדין ותלם צבחה ארבעה צקקעות, ויזין למשלמי כהן עשרה צעין עשרה גברי (מגילה כג:). הדר לגופיה. דעינני כהן (שם). אדם מי קדוש. והא אן נמכר בטוח בעדל לן אן קדוש (חוס' שם בשם ש"י). ועבד איתקש לקרקעות. שנחלם והמתחלם אותם לניכס אחריכם לנחם אחוזה לעולם כהה מעבדו (מגילה כג:). יש דברים שהן בקרקע. ממוכרין לקרקע ואינן בקרקע. דקיל אן נשבעין על הקרקעות, ועל פניהם הללו נשבעין כהודאם מקתם הטענה (גיטין טז:). עשר גפנים טעונות מסורה לך. למטור בקרקעי (שם). ר' מאיר מחייב. שבעה (ב"מ ק:). הרי הוא בקרקע. ואין נשבעין עליו (שם). אפילו תימא ר' מאיר. הא דקתיי הכא אן מועלין בשערי כ"י"מ הא (גיטין טז:). אשבויה משה. הלכך לאו כגוז דמי לעדיין לייך למוטרו (שם).

רבינו חננאל

בקרקעות לפיכך צריך עשרה בני אדם כפירושם. הקדשות נמי דמטיבין בהו מנין ששה כהנים ליבעי ששה העלתה בקרשיא. הערכין המטלטלין ב' אוקמה רב גידל שמוא דרב באומר ערך כלי עליו שצריך ג' לשומם וליתון דמיהן. ומתרי ערכין של מטלטלין. ורב חסדא מתרי לה מטלטלין של ערכין ובמתפסי לעיכו מטלטלין. ור' אבהו מוקים לה באומר ערכי עלי בא כהן לגבות הימנו מטלטלין ב' קרקעות בשערה. אסקנה דלרבנן בעתה ב' לית להו כהן כמו שאמרנו. ההקדשות תשעה וכהן מנא לן אמר שמואל עשרה כהנים כתובים בפרשה בוד שאמרנו למעלה חד לגופיה. אייך הוי מעשה אחר מיעוט כלומר כהן ולא ישראל כהן ולא ישראל מיעוט ישראל עשרה פעמים בוד הפרשה. וק"ל אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. כלומר אלו רצה הכתוב למעט ישראל היה כותב כהן חמשה ישראל כהנים ועלתה בקרשיא: ואדם כיוצא בהן. ואקשו אימא כעבד כנעני וליתן דמיו ועבד הוא בקרקע דכתי' בהן ככנענים לרשת אחוזה וזה הואיל וצריך שומת דמים כעבד כנעני

דיני ממונות בשלשה

האומר ערך כלי זה עלי נטון דמיו. כמו שהוא שזה דידוע הוא שאין לומר לשון ערך לכלי ואין ערכו קלוז וגמיר ואמר לשם דמים לאין אדם מוילא דכריו לצטלה: **ערכין המטלטלין.** משמע שהערכין מיטלטלין: **במפסיס מטלטלין לערכו.**

ערך הקלוז לפי שניו והיה לו מטלטלין ואמר הרי אלו לערכי וחלה עליהן קדושה וצא לפדותן צריך ג' להוילא מיד הקדש: ר' אבהו **אומר שאומר ערכי עלי.** ואינו פורע וצא כהן למשכנו ומנא לו מטלטלין והכי קאמר הערכין דהיינו ערך אדם וצא ליתן מטלטלין נגדין בשלשה שמאין: **בשלמא לאפוקי מהקדש.** כגון דרב גידל ורב חסדא הוא דצעי שלשה דכיון דחל עליו הקדש לא ניפוק עד שפדנו צשויו: **אלא לעיוול.** כגון דר' אבהו: **עיוול נמי דילמא טעו.** ויקחנו להקדש ציומר משויו: **חד לגופיה.** דניבעי כהן: **מיעוט אחר מיעוט.** דכולהו ממעטי ישראל דמשמע כהן ולא ישראל: **ואימא חמשה כהנים וחסשה ישראל.** צעינן דקמא לגופיה ושני לו הוי מיעוט אחר מיעוט ושלשי הדר אלטרין לגופיה דניחו כהן דכיון דאיתרבי ליה ממיעוט אחר מיעוט דאפילו ישראל כי הדר כתב כהן דוקא כתביה דלאו מיעוט אחר מיעוט הוא דהא שני לאו מיעוט הוא אלא ריביו וכן כולם חד דווקא ומד הוי מיעוט אחר מיעוט: **ואדם כיוולא כהן.** כקרקעות דצעי נמי משע וכהן (ט) לשומו: **ועבד איתקש לקרקעות.**

והמתחלמם אותם (ויקרא כה:). **שער העומד ליגווז.** והקדושו וצא לפדותו בשויו שעושין משער אדם נפה וקילקלי וחצק: **כגוז דמי.** והווי להו מטלטלין וצטלשה: **אין מועלין זו.** דעבד הרי הוא כקרקע ואין מעילה בקרקע ובמסכת מעילה (דף יח:). גמר חטא חטא מתרומה צפרק הנהנה: **מועלים בשערו.** דשערו לאו כגופו והוה ליה כשאר מטלטלין: **העומד ליגווז.** שכבר שילח פרע וראוי להסתפר: **ש"מ.** פלוגתא דתנאי הוא לנתא קמא דלמר לית צהו מעילה סבר כמחובר דמי ולענין פדייה נמי צעי עשרה ולרבנן שמעון כגוז דמילא: **דרכים שהן בקרקע.** מחוברין **ר"מ מחייב.** ליטצע על השאר שהודה מקלת הטענה. אע"ג דאין נשבעין על הקרקעות כדליפנין בשבועת הדיינים (שבועות דף מב:). הכל כיון דאין צריכין לקרקע דעומדות ליצר הן כדמוקי ר' יוסי צר חנינא לפלוגתיה כצלוור' דמייך ונשבעין: **לא.** התם צענדים כל כמה דצדקת להו מיכתש כחשי אלב שערו לשצווי משצח הלכך אפי' ר' מאיר בשער כרצנן סצירה ליה: **קא פסיק שנה.** שור שרצע אדם זכר ולא שנה שור שרצע אשה נקצה דנפקא לן מריייהו מקראי צפרק ארצע מיתות (לקמן מד:). שהן צסקילה ותנא דמתני' **מכרי' להו לכ"ג.** **בשלמא רובע נקצה.** כתיב ציה כ"ג דכתיב והרגת את האשה ואת הנקבה אשר תשע אף נשכב מה שוכב הוא ובהמתו בעשרי' ושלשה אף נשכב מה שוכב הוא ובהמתו בעשרים ושלושה: ישור הנסקל בעשרים ושלושה: שנא' והשור יסקל וגם בעליו יומת כמיתת הבעלים כך מיתת השור: **א"ל אביי לרבא ממאי דהאי וגם בעליו יומת** כמיתת בעלים כך מיתת השור הוא דאתא אימא

פרק ראשון סנהדרין

מו.

האומר ערך כלי עלי נותן דמיו. צפ"ק דערבין (דף ה:). מוקי לה כר' מאיר דלמר אין אדם מוילא דכריו לצטלה ומימה דצפרק השולח (גיטין דף לח: וש"ס) אמר רב המקדיש עצדו יאל לחירות מאי טעמא גופיה לא קדיש כו' משמע התם דהיינו ללא כר"מ דלדידי קדוש לדמיו וגראה דההיא דערבין אליבא דר' מאיר קאמר רב וליה לא סצירא ליה וכן משמע התם (ערבין דף ה:). דפריך לר"מ פשיטא ואי אתא למימר דסבר כר' מאיר מאי פריך פשיטא אלא משמע דלא סבר כרבי מאיר אלא קאמר דלר"מ נותן דמיו א"נ איכא צ' ליטני דרב צגיטין (דף לח:). חד צמקדיש וחד צמפקיר:

אדם מי קדוש. וא"ת ולוקמא צעבד דקדוש כדלמרינן צסמוך דמועלין צשערו ואמר צהשולח (שם) המקדיש נכסיו והיו צהם צעדים אין הגזברים רשאיין להוילאם לחירות אי נמי הכל פריך אליבא דרב דלמר (שם) המקדיש עצדו יאל לחירות (ס:). **שער העומד ליגווז.** אף על גב דמעילה ילפינן מתרומה ולענין תרומה לא אמרינן כל העומד לנקור כקזור דמי דלענין האי לא ילפינן מתרומה דתמעול מעל ריבה כדדרשין צמעילה (דף יח:). לגבי כמה דכריס:

אין מועלין. כאן משמע לאין מעילה צמחובר וצהדיא אמרי' הכי צמסכת מעילה (דף ט:). וקשה לפי' רצו"ס צצפ' המוכר את הספינה (צ"צ דף עט. וש"ס) גבי מקדיש דקטני מועלין צבור ופי' כגון שהצניע חפצים צבור ולא יתכן דהיינו מחובר אלא שעקר מוילא מן הצור והנהה ממנה: **בענבים העומרים איבצר.** תימה דצפרק נערה (כמוצות דף נא: וש"ס) פריך גבי זיל הצ ליה צממרי דעל צודיא סוף סוף כל העומד לגוזח כגוזח דמי דלכריכי לדיקלא קאמינא ומאי פריך והא רצנן דהכא לית להו הך סצרא וי"ל דגבי צעל חוב מודה דלא גבי מדצר העומד לגוזח דלא סמכא דעמיה ועוד פרי"ח דהתם פריך משום דצפרק הכונס (צ"ק דף נט:). פסיק רב כרבי שמעון דלמר אכלה פירות גמורים מותן אגב פירות גמורים ואין שמיין אשתן אלב

אם אינו ענין לשוכב כו'. ומהכא נמי צפ' ד' מיתות (לקמן דף מד:). ילפינן אהרה לנשכב מה שוכב ענש והזהיר כו' ומימה ר' אבהו דפליג עלה התם כ"ג מנא לן וכן רצי שמעון דררס מנייה התם (ד' ס:). דצני נח מחוירים על כישור מדליתקש לנשוכב עס צהמה וכן לצן עואי דגמר מנייה דמכשף צסקילה צההוא פירקא (דף ק:). וי"ל דאי משום הקיש הל"ל קרא דאיש כי יתן את שצבתו צהמה גבי מכשפה הלכך קרא דכל שוכב מיותר לנשכב כדדרשין:

אימא

אימא

רועי בקר. א"ר חלבו וב"ד הסכים עליהן. א"ר אלעזר והיתה ידי על הנוביאים החורים שוא והקוסמים כוב בסור עמי לא יהיו זה סור העיבור ובכתב בית ישראל לא יכתבו זה המוני ולא אדמת ישראל לא יבואו זו ארץ ישראל. ר' אלעזר כד סליק לארץ ישראל אמר האי גבי חדא. כד מניניה בשייבה אמר אה תתרי. כדעילל לעיבור אמר הא תלת גבאי.

קבג א ב מיי פ"ח מהל' ערכין הלכה ב:
קבר ג מיי טס פ"ח הלכה ט סמג עשין קמ:
קבה ד ה מיי פ"ה מהלכות מעילה הלכה י:
קבו ו ז מיי פ"ה מהל' טוען הלכה ד סמג עשין לה טש"ע ח"מ ס' ס' ספ"ג ב' וע"ש:

קבו ח מיי פ"ה מהל' מעילה הלכה י:
קבח ט י מיי פ"ה מהל' סנהדרין הלכה ב:

קבג א ב מיי פ"ח מהל' ערכין הלכה ב:
קבר ג מיי טס פ"ח הלכה ט סמג עשין לה טש"ע ח"מ ס' ס' ספ"ג ב' וע"ש:

קבו ח מיי פ"ה מהל' מעילה הלכה י:
קבח ט י מיי פ"ה מהל' סנהדרין הלכה ב:

תורה אור השלם

- ↑ והצריך הבחן אתה בין טוב ובין רע בפרקי' הבחן בן יתייך:
- ↑ ויקרא כו יב
- ↑ ואשה אשר תקרב אל כל בהמה לרבעיה אתה ובהמה את האשה ואת הבהמה מות יומתו דמייהם כם: ויקרא כ טז
- ↑ כל שכב עם בהמה מות יומתו: שמות כב יח
- ↑ ואם שור נגח הוא מתקבל שלשם והויעד בבבבלי ואל ישרעמי וקדמות איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומתו: שמות כא כט

רבינו חננאל (המשך) צריך עשרה. בעי ר' אבין שערו העומד ליגוז כגוזו דמי ונפדה על פי ג' או דילמא כיון דמחובר בגופו כגוזו דמי וצריך עשרה. ופשטי לה האא המוקדש עבדו אין מועלין בו רבן [שמעון בן גמליאל אומר מועלין בשערו. וקילי בשערו העומד ליגוז פליגי נתא קמא סבר הואיל וליגוז עומד לא מיקדש עמו כי כגוזו דמי לפיכך הנהנה ממנו אין מועל. א) ורשב"ג סבר לאו כגוזו דמי לימא כי הני תנאי דתנן בפרק שבועות הדיינן ר"מ אומר יש דברים שהן כקרקע כו' ר' מאיר כתיב' ורשב"ג כתיבמים ואמרינן אפי' תימא ר"מ כרשב"ג אימור דאמר ר"מ בענבים דכיון דעבדי ליבצר כל מה דמשתהו בקרקע כחשי ריבשי אבל הכא בשערו דכמה דשביק ליה שבח הרי הוא כגופו. תני (במוספמא פ"ח) רשב"ג ור' אלעזר בר' צדוק אומרים אין מעברין השנה ואין עושין כל צרכי צבור אלא על תנאי כדי שיקבלו רוב צבור עליהן ומפורש (בבב' בע"ז פ"ב) [בפירוקין הל' פ"ב]: אלעזר בר' צדוק אומרים אין מעברין השנה ואין עושין כל צרכי צבור אלא על תנאי כדי שיקבלו רוב צבור עליהן ומפורש (בבב' בע"ז פ"ב) [בפירוקין הל' פ"ב]: אלעזר בר' הונא הוה ידע שהודותא לההוא גברא אתו בעי מידון קמיה וכפר ביה ושרא רב הונא גרמיה מהותא דינא וואל ואסהיד עליה קומי ביד צורין. א"ר יונתן ראה לשתן שלימחני בן הנחפ אלו אמר הרי השנה בעיבורה הייתי אומר אילו י"א יום שהחמה עורפת על הלבנה אלא הרי השנה מקודשת בעיבורה העיבור שהוסיפו לה חכמים ל' יום רב כהנא מדבית עלי קאתי והווי מאריך בצלותיה סגיא אמר כתיב אמ יכופר עון בית עלי בובח ובמנחה עד עולם. אבל מתכפר בתפלה. מעשה ותיכפר השנה מג'

רועי בקר. א"ר חלבו וב"ד הסכים עליהן. א"ר אלעזר והיתה ידי על הנוביאים החורים שוא והקוסמים כוב בסור עמי לא יהיו זה סור העיבור ובכתב בית ישראל לא יכתבו זה המוני ולא אדמת ישראל לא יבואו זו ארץ ישראל. ר' אלעזר כד סליק לארץ ישראל אמר האי גבי חדא. כד מניניה בשייבה אמר אה תתרי. כדעילל לעיבור אמר הא תלת גבאי.

^[1] צ"ע נהי דכגופו דמי מ"מ מנא נמי ליכא מעילה ומזהו ליטב